

ТЕКЛЯ ЮХИМІВНА ЛАПЧИК (1904–1983) 115 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

TEKLIYA YUKHYMIVNA LAPCHIK (1904–1983) 115TH BIRTH ANNIVERSARY

У.М. Селівачова

Uliana M. Selivachova

Institute of Geological Sciences of NAS of Ukraine, 55-B O. Honchara St., Kyiv, Ukraine, 01601 (lithconference14@gmail.com)

Висвітлено життєвий шлях та науковий доробок Теклі Юхимівни Лапчик – фахівця-геолога, літолога, мінералога, петрограффа, стратиграфа, палеогеоботаника. Її наукова діяльність тісно пов'язана з Інститутом геологічних наук НАН України, у якому Т.Ю. Лапчик працювала від закінчення аспірантури у 1932 р. до виходу на пенсію у 1970 р. Досліджувала мідисті пісковики Донбасу, речовинний склад розсипів Українського щита, внесла значний вклад в стратиграфічне вивчення пермських і триасових відкладів платформної частини УРСР, палеогеоботаніку (досліджувала верхньотриасову флору). Була відповідальним редактором одинадцятитомного видання «Стратиграфія УРСР», головою триасової комісії Міжвідомчого стратиграфічного комітету УРСР та СРСР. На підставі літолого-мінералогічного аналізу порід і стратиграфічного аналізу розрізів Т.Ю. Лапчик вперше розчленувала строкаті відклади пермі і триасу, розробила стратиграфічні схеми пермі і триасу Дніпровсько-Донецької западини. Наведено хронологічний перелік окремих праць, опублікованих протягом 1930–80 х рр. XX ст.
Ключові слова: наукова біобібліографія, історія геології, Т.Ю. Лапчик, Інститут геологічних наук НАН України.

The life path and scientific heritage of Thekla Efimovna Lapchik, a specialist in geology, lithology, stratigraphy and paleogeobotany, are highlighted. Her scientific activity is closely connected with the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine, in which T. Yu. Lapchik worked from 1932 till retiring in 1970. She studied the cupriferous sandstones of the Donbas, the material composition of the placers of the Ukrainian shield, made a significant contribution to the stratigraphic study of the Permian and Triassic deposits of the platform part of the Ukrainian SSR, paleogeobotany (studied the Upper Triassic flora). She was the editor-in-chief of the eleven-volume publication "Stratigraphy of the Ukrainian SSR", chairman of the commission of the interagency stratigraphic committee. Based on lithological and mineralogical analysis of rocks and stratigraphic analysis of sections T. Yu. Lapchik dismembered the motley deposits of the Permian and Triassic for the first time, developed stratigraphic schemes of the Permian and Triassic of the Dnieper-Donets depression. The list of selected works published during the 1930–70s of the XX century is given.

Keywords: scientific biobibliography, the history of geology, T.Yu. Lapchik, Institute of Geological Sciences, NAS of Ukraine.

Текля Юхимівна Лапчик належить до покоління геологів, які здобували фахову освіту на зламі історичних епох: народилася 7 червня 1904 року в м. Чуднів Житомирського повіту Волинської губер-

нії у багатодітній селянській родині (мала трьох старших братів: Івана, Павла, Степана та молодшого Якіма). Рано втративши батьків – Юхим Тихонович Лапчик помер у 1915 р., мати, Олена Димидівна Лапчик – у 1918 р., з десятирічного віку вимушена була працювати на сезонних сільсько-господарських роботах у місцевого поміщика Міхельсона*. Семирічну школу закінчила у містечку Чуднові (1918), продовжила навчання у Турчинській педагогічній школі, а пізніше – на 3-х річних педагогічних курсах у м. Житомир (1920–1923), куди була спрямована Волинським губернiальним комітетом незаможних селян. Геологічну освіту здобула у 1928 р. на геолого-географічному відділенні Київського Інституту Народної освіти (ІНО), куди перевелася з Житомирського ІНО (1923–1925) та аспірантурі Українського науково-дослідного геологічного інституту (Укр НДІ геології) (1932).

* Окремі біографічні відомості запозичені з автобіографії Т.Ю. Лапчик, 1966–1969,

З 1929 р. Текля Юхимівна почала працювати колектором в Українському відділенні Геологічного комітету (Укргеолком) при Всеросійській раді народного господарства (у 1929 р. реорганізоване в Українське районне геологорозвідувальне управління (УРГРУ), що увійшло до складу Головного геологорозвідувального управління при ВДНГ СРСР (колишній Геолком)). Під керівництвом М.І. Безбородька працювала науковим співробітником кабінету петрографії; заст. начальника геологоздіймального загону, начальником геологоздіймальної партії. Серед її колег були В.І. Крокос (дирекція), В.Г. Бондарчук (зав. Музеєм), В.М. Чирвинський та В.В. Різниченко (зав. відділом геол.карти і старший геолог відповідно); Ф.О. Лисенко (в.о. відділу прикладної геології) (Расточинская, 1967). У 1929–32 рр. Т.Ю. Лапчик поєднувала роботу в УРГРУ з навчанням в аспірантурі Укр НДІ геології (в 1934–1939 рр. Інститут геології АН УРСР, з 1939 р. – Інститут геологічних наук АН УРСР), там же залишилася працювати по закінченні аспі-

рантури. Вже за три роки потому Рішенням Президії АН УРСР від 14 серпня 1936 р. (протокол № 37) Теклі Юхимівні присвоєно науковий ступінь кандидата геолого-мінералогічних наук за сукупністю наукових робіт. Проте її диплом кандидата наук датований 30.03.1946 р. – можливо, через те, що чоловік Теклі Юхимівни, Франц Савич Білас, 1894 р.н., зав. кафедрою економічної географії в Київському комуністичному університеті ім. Косіора, був репресований у 1937 р. (розстріляний 19 листопада 1937 р. у Києві) (Lista ponad 13..., 2019).

У 30-х рр., коли пріоритетним завданням Інституту геології було розширення мінерально-сировинної бази та комплексне вивчення природних ресурсів Української РСР, Т.Ю. Лапчик під керівництвом М.Г. Світальського досліджувала мідисті пісковики та поліметалічне зруденіння північно-західної частини Донбасу; речовинний склад розсіпів Українського щита (Порфір'єв та ін., 1967; Бондарчук та ін., 1976; Шнюков и др., 2010; Гожик та ін., 2018).

Рис. 1. Т.Ю. Лапчик (друга зліва) серед учасників Першої всесоюзної наради з мінералогії, Львів, 1957 (Національна академія наук ..., 2008).

Fig. 1. T.Yu. Lapchuk (second from left) among the participants of the First All-Union Conference on Mineralogy, Lviv, 1957 (National Academy of Sciences ..., 2008).

Рис 2. Т.Ю. Лапчик (стоїть друга зліва) серед колег Інституту геологічних наук АН УРСР, праворуч від неї – Н.Є. Бражнікова, П.Д. Потіївська, П.Л. Шульга, І.М. Ямніченко; ліворуч – Д.Е. Айзенберг. У 1-му ряду (зліва направо): член-кореспонденти АН УРСР В. Я. Дідковський та К.І. Новик, академіки АН УРСР В. Б. Порфирьев, та В.Г. Бондарчук; далі А.К. Каптаренко-Черноусова та М.П. Кожич-Зеленко; Київ, 1976 (Національна академія наук ..., 2008).

Fig. 2. T.Yu. Lapchik (standing second from left) among colleagues of the Institute of Geological Sciences of the USSR Academy of Sciences, to the right of her – N.Ye. Brazhnikova, P.D. Potiivska, P.L. Shulga, I.M. Yamnichenko; on the left – D.E. Aisenverg. In the 1st row (from left to right): Corresponding Members of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR V. Ya. Didkovsky and K.I. Novyk, Academicians of the Academy of Sciences of the USSR V.B. Porfiriev and V.G. Bondarchuk; further A.K. Kaptarenko-Chernousova and M.P. Kozhych-Zelenko; Kyiv, 1976 (National Academy of Sciences..., 2008).

У період окупації Києва з липня 1941 по вересень 1943 р. Текля Юхимівна разом з колегами перебувала в евакуації в м. Уфа Башкирської АРСР, а від вересня 1943 р. по квітень 1944 р. – у м. Москва). Після повернення працювала у відділі геохімії під кер. С.Є. Бруксера над "спецтемами", у 1945 р. затверджена в званні старшого наукового співробітника за спеціальністю «геохімія» (Історія Національної академії ..., 2007). У повоєнні роки мала досвід викладання літології у Київському державному університеті та мінералогії в Київському політехнічному університеті. У 50-х рр. розпочалися дослідження літологічних особливостей і стратиграфії пермських і тріасових відкладів платформеної частини УРСР, пов'язані з розгортанням пошуково-розвідувальних робіт на нафту і газ. В результаті літолого-мінералогічного

вивчення зразків порід і стратиграфічного аналізу розрізів Т.Ю. Лапчик вперше розчленувала і виділила раніше нерозчленовані відклади пермі і тріасу, розробила їх стратиграфічні схеми для Дніпровсько-Донецької западини. Стратиграфічне розчленування пермських і тріасових відкладів, реконструкція палеогеографічних умов у пермський і тріасовий час супроводжувалося співставленням і ув'язкою їх з аналогами, розвинутими на суміжних територіях. У 1959 р. дирекція Інституту геологічних наук клопотала щодо направлення Т.Ю. Лапчик як визнаного фахівця у Будапешт для участі у Міжнародній конференції з питань вивчення мезозойських відкладів Угорщини та суміжних країн, яку проводив Угорський геологічний інститут. На жаль, кандидатура Теклі Юхимівни не була узгоджена органами,

що надавали дозвіл на закордонні відрядження і відрядження не відбулося. У цей же період вона працювала над створенням Атласу палеогеографічних карт (з елементами літофацій) Української та Молдавської РСР – Т.Ю. Лапчик були встановлені основні етапи історії геологічного розвитку Дніпровсько-Донецької западини в пермський і триасовий час (Атлас палеогеографічних карт..., 1960).

У 60–70-х рр. Текля Юхимівна була відповідальним редактором видання «Труды совещаний

по стратиграфии триаса и юры УССР и БССР», членом редакційної ради одинадцятитомного видання «Стратиграфія УРСР» та відповідальним редактором 6-го тому, що вийшов друком 1969 р. Після виходу на пенсію у 1970 р. її співпраця з Інститутом не припинилася. За колективну працю «Стратиграфія УРСР» (томи 2–11), опубліковану у 1963–75 рр. Т.Ю. Лапчик присуджена Державна премія УРСР в галузі науки і техніки (1976).

Текля Юхимівна Лапчик відійшла 27 травня 1983 року.

List of selected scientific works by T.Yu. Lapchik

Zakrevska H., Lapchik T., Frenk M. Karbonatni porody pівnichno-zakhidnoi chastyny URSR, 1934. Korysni kopalyny URSR. Pp. 57–89. (In Ukrainian).

Krivenko V., Lapchik T., 1934. To petrography of Kodack, Lokhansk and Nenasiteck rapids (Do petrografii Kodatskoho, Lokhanskoho i Nenasytetskoho porohiv). Trudy UNDGI, Vol. 5, iss. 2, pp. 67–77. (In Ukrainian).

Lapchik T.Yu., 1935. Do heomorfolohii dolyny r. Inhultsia v chastyni mizh kh. Bilousovym i s. Ivano-Levytskym (Ivanivkoiu). Geological Journal, Vol. 1, iss. 3–4. Pp. 85–105. (In Ukrainian).

Lapchik T.Yu. Malo-Yanisolske rodovyshche midi na Mariupolshchyni. Geoloical Journal, 1936. Vol.3, iss. 3–4. Pp. 244–245. (In Ukrainian).

Lapchik T.Yu. 1936. Kharakterystyka neohenovykh vidkladiv ponyzzia r. Inhultsia. Trudy Instytutu heolohii Akad. Nauk URSR, Vol. 8, 108 p. (In Ukrainian).

Lapchik T.Yu. Pro naslidky doslidzhennia midnykh rud Donbasu, 1936. Visti Akademii nauk URSR., Pp. 151–157. (In Ukrainian).

Lapchik T.Yu. Pro znakhidku mineralu z hrupy kolumbitantalalu v Pryazovi, 1938. Geological Journal. Vol. 5, iss. 1–2. Pp. 219–221. (In Ukrainian).

Lapchik T.Yu. Poperednie povidomlennia pro naslidky polovykh robot midnorudnoi heolohichnoi partii v 1937 r. Geological Journal, 1938. V. 5, iss. 3. Pp. 214–216. (In Ukrainian).

Novyk K.I., Lapchik T. Yu., Potiievska P.D., 1945. Systematyzatsiia materialiv po rozshukakh i doslidzhenniu zalizorunykh rodovyshch Donbasa. Inf. biul., no 1–2 (8–9). P. 28–29. (In Ukrainian).

Lapchik T. Yu., Fursa O.Yu., 1945. Zvit Volynskoi shlikhovoї partii pro provedeni roboty v baseini r. Irshi. Inf. Biul., no 1–2 (8–9). P. 38. (In Ukrainian).

Перелік основних наукових праць Т.Ю. Лапчик

Закревська Г., Лапчик Т., Френк М. Карбонатні породи північно-західної частини УРСР. Корисні копалини УРСР. 1934. С. 57–89.

Кривденко В., Лапчик Т. До петрографії Кодацького, Лоханського і Ненаситецького порогів. Труди УНДГІ, 1934, т. V, вип. 2, с. 67–77.

Лапчик Т.Ю. До геоморфології долини р. Інгульця в частині між х. Білоусовим і с. Івано-Левецьким (Іванівкою). Геол. журн., 1935, Т. I, вип. 3–4. С. 85–105.

Лапчик Т.Ю. Мало-Янісольське родовище міді на Маріупольщині. Геол. журн., 1936. Т. 3, вип. 3–4. С. 244–245.

Лапчик Т.Ю. Характеристика неогенових відкладів пониззя р. Інгульця. Труди Ін-ту геології Акад. Наук УРСР, т. 8, 1936. 78 с.

Лапчик Т.Ю. Про наслідки дослідження мідних руд Донбасу. Вісті Академії наук УРСР. 1936, с. 151–157.

Лапчик Т.Ю. Про знахідку мінералу з групи колумбіт-анталу в Приазов'ї. Геол. журн., 1938. Т. 5, вип. 1–2. С. 219–221.

Лапчик Т.Ю. Попереднє повідомлення про наслідки польових робіт міднорудної геологічної партії в 1937 р. Геол. журн., 1938. Т. 5, вип. 3. С. 214–216.

Новик К.Й., Лапчик Т. Ю., Потієвська П.Д.. Систематизація матеріалів по розшуках і дослідженню залізорунних родовищ Донбаса. Інф. бюл., 1945, № 1–2 (8–9). С. 28–29.

Лапчик Т. Ю., Фурса О.Ю. Звіт Волинської шліхової партії про проведені роботи в басейні р. Ірші. Інф. бюл., 1945, № 1–2 (8–9). С. 38.

- Lapchuk T. Yu. Karta neogenovykh vidkladiv ponyzzia r. Inhultsia. *Inf. biul.*, 1945. no 1–2 (8–9). P. 39. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Neolohichniy zvit pro doslidzhennia Malo-Yanysolskoho midnokolchedannoho rodovyshcha, 1945. *Inf. biul.* no 1–2 (8–9). P. 40. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Rudoproiavy olova v ukrainskomu krystalichnomu masyvi. *Inf. biul.*, 1945, no 1–2 (8–9). P. 41. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Iu., Tkachenko T.O. Korotke povidomlennia pro Truskavetske svyntsevo-tsynkove rodovyshche. *Inf. biul.*, 1945, no 1–2 (8–9). P. 41. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu. Midni rudy URSR. *Inf. biul.*, 1945, no 1–2 (8–9). P. 42. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Neolohichniy narys raionu Uchalynskoho midnokolchedannoho rodovyshcha. *Inf. biul.*, 1945, no 1–2 (8–9). P. 44. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Neolohichne doslidzhennia midystykh piskovykiv v Alsheievskomu raioni BARSR. *Inf. biul.*, 1945, no 1–2 (8–9). P. 45. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Kolorovi metaly URSR. *Inf. biul.*, 1945, no 1–2 (8–9). P. 45. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Pro khalkozyn u midastykh piskovykakh ta slantsiakh Donbasu. *Inf. biul.*, 1945, no 1–2 (8–9). P. 46. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Rezultaty robit v haluzi vyvchennia rodovyshch midi na Ukraini na.1/V 1939 r. *Inf. biul.*, 1945, no 1–2 (8–9). P. 47. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Porivnialna kharakterystyka radioaktivnosti mahmatychnykh kompleksiv Ukrainiskoi krystalichnoi smuhy (Reziyme). *Inf. biul.*, 1945, no 4–5 (11–12). Pp. 116–117. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Pro khalkozyn u midastykh piskovykakh ta slantsiakh Donbasu. *Geological Journal* 1947. T. 8, iss. 3. Pp. 37–48. (In Ukrainian).
- Lapchuk T. Yu. Do kharakterystyky pehmatyiv Volyni. *Geological Journal*, 1948. Vol. IX, iss. 1–2. Pp. 69–77. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu. Pro ksenolity piskovykiv sered hranitiv korostenenskoho typu. *Geological Journal*, 1950. Vol. 10, iss. 3. Pp. 64–67. (In Ukrainian).
- Lapchuk F.E. O roli nekotorykh mineralov v korreliatsii magmaticheskikh porod. *Mineralogical review*, 1951, no 5. Pp. 311–316. (In Russian).
- Bernadskaya L.G., Lapchuk F.E., Usenko Y.S. Ob effuzivakh Chernigovskogo raiona (Dneprovsko-Donetskoj vpadiny). *Dokl. AN SSSR*, Vol. 95, No 6, Moskva, 1954. (In Russian).
- Лапчик Т. Ю. Карта неогенових відкладів пониззя р. Інгульця. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 39.
- Лапчик Т. Ю. Геологічний звіт про дослідження Мало-Янисольського мідноколчеданного родовища. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 40.
- Лапчик Т. Ю. Рудопрояви олова в українському кристалічному масиві. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 41.
- Лапчик Т.Ю., Ткаченко Т.О. Коротке повідомлення про Трускавецьке свинцево-цинкове родовище. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 41.
- Лапчик Т.Ю. Мідні руди УРСР. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 42.
- Лапчик Т. Ю. Геологічний нарис району Учалинського мідноколчеданного родовища. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 44.
- Лапчик Т. Ю. Геологічне дослідження мідистих пісковиків в Алшеєвському районі БАРСР. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 45.
- Лапчик Т. Ю. Кольорові метали УРСР. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 45.
- Лапчик Т. Ю. Про халькозин у мідястих пісковиках та сланцях Донбасу. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 46.
- Лапчик Т. Ю. Результати робіт в галузі вивчення родовищ міді на Україні на.1/V 1939 р. *Інф. бюл.*, 1945, № 1–2 (8–9). С. 47.
- Лапчик Т. Ю. Порівняльна характеристика радіоактивності магматичних комплексів Української кристалічної смуги (Резюме). *Інф. бюл.*, 1945, № 4–5 (11–12). С. 116–117.
- Лапчик Т. Ю. Про халькозин у мідястих пісковиках та сланцях Донбасу. *Геол. журн.* 1947. Т. 8, вип. 3. С. 37–48.
- Лапчик Т. Ю. До характеристики пегматитів Волині. *Геол. журн.*, 1948. т. IX, вип. 1–2. С. 69–77.
- Лапчик Т.Ю. Про ксеноліти пісковиків серед гранітів коростенського типу. *Геол. журн.*, 1950. Т. 10, вип. 3. С. 64–67.
- Лапчик Ф.Е. О роли некоторых минералов в корреляции магматических пород. *Минералогический сборник*, 1951, № 5. С. 311–316.
- Бернадская Л.Г., Лапчик Ф.Е., Усенко И.С. Об эффузивах Черниговского района (Днепроовско-Донецкой впадины). *Докл. АН СССР*, т. 95 № 6, Москва, 1954.

Lapchuk F.E. Permskie otlozheniia Dneprovsko-Donetskoï vpadiny y severo-zapadnykh okrain Donbassa. V kn.: *Geologicheskoe stroenie i gazoneftenosnost Dneprovsko-Donetskoï vpadiny i severo-zapadnykh okrain Donetskogo basseina*. Kyev, AN USSR, 1954, Pp. 202–215. (In Russian).

Lapchuk F.E. Triasovye otlozheniia Dneprovsko-Donetskoï vpadiny y severo-zapadnykh okrain Donbassa. V kn.: *Geologicheskoe stroenie i gazoneftenosnost Dneprovsko-Donetskoï vpadiny i severo-zapadnykh okrain Donetskogo basseina*. Kyev, AN USSR, 1954, Pp. 222–233. (In Russian).

Balukhovskiy P.F., Kaptarenko-Chernousova O.K., Kliushnikov M.N., Krashennykova O.V., Lapchuk F.E., Novyk E.O., Yamnychenko Y.M. Istoriya geolohycheskogo razvityia Dneprovsko-Donetskoï vpadiny i severo-zapadnykh okrain Donbassa v paleozoe i mezozoe. V kn.: *Geologicheskoe stroenie i gazoneftenosnost Dneprovsko-Donetskoï vpadiny i severo-zapadnykh okrain Donetskogo basseina*. AN USSR, 1954, Pp. 389–415. (In Russian).

Lapchuk T.Yu. Do litolohii i stratyhrafii permskykh vikladiv Dniprovsko-Donetskoï zapadyny. *Geological Journal*, Vol. 14, iss. 3, 1954. Pp. 37–50. (In Ukrainian).

Lapchik F.E. O vozraste permskikh otlozheniy Dneprovsko-Donetskoï vpadiny. *Dokl. AN SSSR*. 1954. Vol. 97, No 3. Pp. 507–509. (In Russian).

Lapchik F.E. O paleozoiskikh vulkanogennykh obrazovaniyakh Chernygovshchiny. *DAN USSR*, 1954, no 5. (In Russian).

Lapchik F.E. Triasovye otlozheniia Dneprovsko-Donetskoï vpadiny. *Tr. soveshch. po razrabotke unyfytyrov. skhemy stratyhrafyy mezozoya*. VNYHNY, 1954. Pp. 185–193. (In Russian).

Lapchik F.E. Novoe o permskikh y triasovykh otlozheniyakh Dneprovsko-Donetskoï vpadiny. *Izv. AN SSSR. Ser. geol.* 1955. No 6. Pp. 59–69. (In Russian).

Lapchuk F.E. Tryasovye otlozheniia Dneprovsko-Donetskoï vpadiny. *Tr. soveshch. po razrabotke unyfitirov. skhemy stratihrafii mezozoya*. VNYHNY, 1956. (In Russian).

Lapchik F.E. O myneralnykh assotsiatsiyakh permskykh i triasovykh otlozheniy Dneprovsko-Donetskoï vpadiny. (Doklad na Soveshch. po myneralogii osadochnykh obrazovaniy. Mai–ijun 1955). V kn.: *Voprosy mineralogii osadochnykh obrazovaniy*, kn. 3–4. Lvovsk. un-t, 1956. Pp. 299–307. (In Russian).

Lapchuk F.E. Permskie y triasovye otlozheniia Dneprovsko-Donetskoï vpadiny i severo-zapadnykh okrain Donbassa. *Osnovnye cherty litologii, stratygrafii i*

Лапчик Ф.Е. Пермские отложения Днепровско-Донецкой впадины и северо-западных окраин Донбасса. В кн.: *Геологическое строение и газонефтеносность Днепровско-Донецкой впадины и северо-западных окраин Донецкого бассейна*. Киев, АН УССР, 1954, с. 202–215.

Лапчик Ф.Е. Триасовые отложения Днепровско-Донецкой впадины и северо-западных окраин Донбасса. В кн.: *Геологическое строение и газонефтеносность Днепровско-Донецкой впадины и северо-западных окраин Донецкого бассейна*. Киев, АН УССР, 1954, с. 222–233.

Балуховский П.Ф., Каптаренко-Черноусова О.К., Ключников М.Н., Крашеникова О.В., Лапчик Ф.Е., Новик Е.О., Ямниченко И.М. История геологического развития Днепровско-Донецкой впадины и северо-западных окраин Донбасса в палеозое и мезозое. В кн.: *Геологическое строение и газонефтеносность Днепровско-Донецкой впадины и северо-западных окраин Донецкого бассейна*. АН УССР, 1954, с. 389–415.

Лапчик Т.Ю. До літології і стратиграфії пермських вікладів Дніпровсько-Донецької западини. *Геол. журн.*, т. 14, вип. 3, 1954. С. 37–50.

Лапчик Ф.Е. О возрасте пермских отложений Днепровско-Донецкой впадины. *Докл. АН СССР*. 1954. Т. 97, No 3. С. 507–509.

Лапчик Ф.Е. О палеозойских вулканогенных образованиях Черниговщины. *ДАН УССР*, 1954, № 5.

Лапчик Ф.Е. Триасовые отложения Днепровско-Донецкой впадины. *Тр. совещ. по разработке унифициров. схемы стратиграфии мезозоя*. ВНИГНИ, 1954. С. 185–193.

Лапчик Ф.Е. Новое о пермских и триасовых отложениях Днепровско-Донецкой впадины. *Иzv. АН СССР. Сер. геол.* 1955. No 6. С. 59–69.

Лапчик Ф.Е. Триасовые отложения Днепровско-Донецкой впадины. *Тр. совещ. по разработке унифициров. схемы стратиграфии мезозоя*. ВНИГНИ, 1956.

Лапчик Ф.Е. О минеральных ассоциациях пермских и триасовых отложений Днепровско-Донецкой впадины. (Доклад на Совещ. по минералогии осадочных образований. Май–июнь 1955). В кн.: *Вопросы минералогии осадочных образований*, кн. 3–4. Львовск. ун-т, 1956. С. 299–307.

Лапчик Ф.Е. Пермские и триасовые отложения Днепровско-Донецкой впадины и северо-западных окраин Донбасса. *Основные черты литологии, страти-*

- paleogeografii. Kyiv.: Izd-vo AN USSR, 1958. 80 p. (In Russian).
- Lapchuk F.E. Usloviia osadkonakopleniia i zakonomenosti kontsentratsii titana i redkikh metallov v paleozoiskoe i mezozoiskoe vremia na territorii USSR. Trudy respublikanskogo soveshchaniia po legiruiushchym tsvetnym, redkim metallam i titanu /19–22 fevr. 1957 g. / 1958. Pp. 83–93. (In Russian).
- Lapchuk F.E., Semenenko N.L., Shulha P.L., Yamnichenko Y.M. et al. Usloviia osadkonakopleniia i zakonomenosti kontsentratsii titana i redkikh metallov v paleozoiskoe i mezozoiskoe vremia. Izd. AN USSR, 1958. 79 p. (In Russian).
- Lapchuk F.E. Tryasovye otlozheniia Dneprovsko-Donetskoi vpadyny. V kn.: Neolohiia SSSR, V, 1958. (In Russian).
- Lapchuk F.E. O permskykh y tryasovykh otlozheniakh Donbassa y Dneprovsko-Donetskoi vpadyny. V sb.: “Neolohicheskoe stroenie y neftegazonosnost vostochnykh oblastei Ukrainy”. Kyev, Yzd-vo AN USSR, 1959. (In Russian).
- Bondarchuk V.G. (Ed.) Lapchuk T.Yu. et al. Atlas paleoheohrafichnykh kart Ukrainskoi ta Moldavskoi RSR /z elementamy litofatsii / Sc. 1:2500000., Kyiv, 1960. (In Ukrainian).
- Lapchuk F.E. O stratigrafii triasovykh otlozhenii Bolshogo Donbassa. Tr. VNIGRNI, iss. 29, 1960. Pp. 97–106. (In Russian).
- Proekt skhemy korreliatsii osnovnykh razrezov devonskikh kamennougolnykh y permskikh otlozhenii yugozapada Russkoi platformy / otv. Red. Dunaeva N.N. Kiev., AN USSR, 1963. 74 p. Avt. razdelov: P.L. Shulha, D.E. Aizenverg, N.E. Brazhnykova, F.E. Lapchuk. (In Russian).
- Lapchuk F.E., Tkachuk L.H., Baranova N.M. Litologicheskaiia izuchennost USSR period 1946–1955 g. 1966. (In Russian).
- Lapchuk F.E., Aizenverg D.E., Belevtsev Ya.N., Kaliaev H.Y., Latugin P.K. i dr. Problemy metallogenii USSR. izd. AN USSR, 1964. (In Russian).
- Lapchuk F.E. Stratyhafiya tryasovykh otlozhenii platformnoi chasti USSR. V kn.: Soveshchanie po Stratigrafii triasovykh otlozhenii platformnoi chasti USSR Kiev, 1966. Pp. 5–12. (In Russian).
- Stratyhafiia URSR. Vol. 6. Ch. 1. Perm T.Yu. Lapchuk (Ed.). Kyiv: Nauk. dumka, 1970. 278 p. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu. Dniprovsko-Donetska zapadyna i pivnichno-zakhidna okraina Donbasu. V kn.: Stratyhafiia URSR. Vol. 6. Ch. 1 Perm., Kyiv., 1970, p. 188–207. (In Ukrainian).
- графии и палеографи. Київ : Изд-во АН УССР, 1958. 80 с.
- Лапчик Ф.Е. Условия осадконакопления и закономерности концентрации титана и редких металлов в палеозойское и мезозойское время на территории УССР. Труды республиканского совещания по легирующим цветным, редким металлам и титану /19–22 февр. 1957 г./ 1958. С. 83–93.
- Лапчик Ф.Е., Семененко Н.Л., Шульга П.Л., Ямниченко И.М. и др. Условия осадконакопления и закономерности концентрации титана и редких металлов в палеозойское и мезозойское время. Изд. АН УССР, 1958 г. 79 с.
- Лапчик Ф.Е. Триасовые отложения Днепроовско-Донецкой впадины. В кн.: Геология СССР, V, 1958.
- Лапчик Ф.Е. О пермских и триасовых отложениях Донбасса и Днепроовско-Донецкой впадины. В сб.: “Геологическое строение и нефтегазосность восточных областей Украины”. Киев, Изд-во АН УССР, 1959.
- Атлас палеогеографічних карт Української та Молдавської РСР (з елементами літофасій). М-б 1:2500000 під ред. В.Г. Бондарчука, Київ, 1960.
- Лапчик Ф.Е. О стратиграфии триасовых отложений Большого Донбасса. Tr. ВНИГРНИ, вып. 29, 1960. с. 97–106.
- Проект схемы корреляции основных разрезов девонских каменноугольных и пермских отложений юго-запада Русской платформы / отв. Ред. Дунаева Н.Н. Киев, АН УССР, 1963. 74 с. Авт. разделов: П.Л. Шульга, Д.Е. Айзенверг, Н.Е. Бражникова, Ф.Е. Лапчик.
- Лапчик Ф.Е., Ткачук Л.Г., Баранова Н.М. Литологическая изученность УССР период 1946–1955 г. 1966 г.
- Лапчик Ф.Е., Айзенверг Д.Е., Белевцев Я.Н., Калаяев Г.И., Латугин П.К. и др. Проблемы металлогении УССР. Изд. АН УССР, 1964 г.
- Лапчик Ф.Е. Стратиграфия триасовых отложений платформенной части УССР. В кн.: Совещание по Стратиграфии триасовых отложений платформенной части УССР Киев, 1966. С. 5–12.
- Стратиграфія УРСР. Т. 6. Ч. 1. Перм / ред. Т.Ю. Лапчик. Київ: Nauk. dumka, 1970. 278 с.
- Лапчик Т.Ю. Дніпровсько-Донецька западина і північно-західна країна Донбасу. В кн.: Стратиграфія УРСР. Т. 6. Ч. 1 Перм., Київ, 1970, с. 188–207.

- Lapchuk T.Yu. Dniprovsko-Donetska zapadyna. V kn.: Stratyhrafiiia URSSR. Vol. 6. Ch. 1 Perm., K., 1970, Pp. 21–27. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu. Evoliutsiia pohliadiv na stratyhrafiiu permskykh vidkladiv Ukrainy. V kn.: Stratyhrafiiia URSSR. Vol. 6. Ch. 1 Perm., Kyiv, 1970, Pp. 29–44. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu., Potiievska P.D. et al. Dniprovsko-Donetska zapadyna. V kn.: Stratyhrafiiia URSSR. Vol. 6. Ch. 1 Perm., Kyiv, 1970, Pp. 142–178. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu., Potiievska P.D. Koreliatsiia rozriziv permi Ukrainy. V kn.: Stratyhrafiiia URSSR. Vol. 6. Ch. 1 Perm., Kyiv, 1970, Pp. 225–229. (In Ukrainian).
- Skhema stratyhrafii triasovykh otlozhenii Ukraynskoï SSR i Belorusskoï SSR. AN USSR, Yn-t geol. nauk AN USSR, M-vo geologii USSR, In-t geol. nauk BSSR, Ukr. mezhdved. stratgr. kom. "UMSK" 1970. (In Russian).
- Lapchuk F.E. Tektonicheskie usloviia obrazovaniia osadochnykh formatsii Dono-Dneprovskogo progiba v permskoe y triasovoe vremia. V kn.: Regionalnaia tektonika Ukrainy y zakonornosti razmeshcheniia poleznykh iskopaemykh. Kyiv, 1971, Pp. 163–164. (In Russian).
- Stratyhrafiiia URSSR. Bondarchuk V. H. (Ed.), T. Yu. Lapchuk. (Ed.). In 11 Vol. Vol. VI. Chapt 2. Trias. Kyiv: Naukova dumka, 1972. 208 p. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu., Stanislavskiy F.Ya. Istoriia doslidzhen triasu Dono-Dniprovskoho prohynu. V kn.: Stratyhrafiiia URSSR. Vol. 6. Ch. 2. Trias. Kyiv, 1972, Pp. 7–37. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu., et al. Trias Dniprovsko-Donetskoï zapadyny. V kn.: Stratyhrafiiia URSSR. Vol. 6. Ch. 2. Trias. Kyiv, 1972, Pp. 106–131. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu. et al. Koreliatsiia rozriziv triasu Dono-Dniprovskoho prohynu. V kn.: Stratyhrafiiia URSSR. Vol. 6. Ch. 2. Trias. Kyiv, 1972, Pp. 167–170. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu. et al. Osnovni etapy istorii heolohichnoho rozvytku i paleoheohrafii Ukrainy za triasovoho periodu. V kn.: Stratyhrafiiia URSSR. Vol. 6. Ch. 2. Trias. Kyiv, 1972, Pp. 171–180. (In Ukrainian).
- Lapchuk T.Yu. ta in. Korysni kopalyny. V kn.: Stratyhrafiiia URSSR. Vol. 6. Ch. 2. Trias. Kyiv, 1972, Pp. 181–184. (In Ukrainian).
- Trudy soveshchanii po stratigrafii triasa i iury USSR i BSSR Lapchik F. E., Iamnichenko I. M. (Eds). Kiev: Naukova dumka, 1972. 352 p. (In Russian).
- Lapchik F. E. Stratigrafiiia triasovykh otlozhenii platformento i chasti USSR i sopredelnykh oblastei V kn. Trudy soveshchanii po stratigrafii triasa i iury USSR i BSSR. Kiev, Nauk dumka, 1972. Pp. 9–56. (In Russian).
- Лапчик Т.Ю. Дніпровсько-Донецька западина. В кн.: Стратиграфія УРСР. Т. 6. Ч. 1 Перм., Київ, 1970, с. 21–27.
- Лапчик Т.Ю. Еволюція поглядів на стратиграфію пермських відкладів України. В кн.: Стратиграфія УРСР. Т. 6. Ч. 1 Перм., Київ, 1970, с. 29–44.
- Лапчик Т.Ю., Потієвська П.Д. та ін. Дніпровсько-Донецька западина. В кн.: *Стратиграфія УРСР*. Т. 6. Ч. 1 Перм., КИЇВ, 1970, с. 142–178.
- Лапчик Т.Ю., Потієвська П.Д. Кореляція розрізів пермі України. В кн.: Стратиграфія УРСР. Т. 6. Ч. 1 Перм., Київ, 1970, с. 225–229.
- Схема стратиграфії триасових отложений Української ССР і Белорусської ССР. АН УРСР, Ін-т геол. наук АН УРСР, М-во геології УРСР, Ін-т геол. наук БСРСР, Укр. межвед. стратигр. ком. "УМСК" 1970.
- Лапчик Ф.Е. Тектонические условия образования осадочных формаций Доно-Днепровского прогиба в пермское и триасовое время. В кн.: Региональная тектоника Украины и закономерности размещения полезных ископаемых. Киев, 1971, с. 163–164.
- Стратиграфія УРСР [Текст] / голов. ред. В.Г. Бондарчук. У 11 томах. Т. VI. Частина 2. Триас. Відп. ред. Т.Ю. Лапчик. Київ: Наукова думка, 1972. 208 с.
- Лапчик Т.Ю., Станіславський Ф.Я. Історія досліджень триасу Доно-Дніпровського прогину. В кн.: *Стратиграфія УРСР*. Т. 6. Ч. 2. Триас. Київ, 1972, с. 7–37.
- Лапчик Т.Ю., та ін. Триас Дніпровсько-Донецької западини. В кн.: *Стратиграфія УРСР*. Т. 6. Ч. 2. Триас. Київ, 1972, с. 106–131.
- Лапчик Т.Ю. та ін. Кореляція розрізів триасу Доно-Дніпровського прогину. В кн.: *Стратиграфія УРСР*. Т. 6. Ч. 2. Триас. Київ, 1972, с. 167–170.
- Лапчик Т.Ю. та ін. Основні етапи історії геологічного розвитку і палеогеографії України за триасового періоду. В кн.: *Стратиграфія УРСР*. Т. 6. Ч. 2. Триас. Київ, 1972, с. 171–180.
- Лапчик Т.Ю. та ін. Корисні копалини. В кн.: Стратиграфія УРСР. Т. 6. Ч. 2. Триас. Київ, 1972, с. 181–184.
- Труды совещаний по стратиграфии триаса и юры УССР и БССР. Отв. ред Ф. Е. Лапчик, И. М. Ямниченко, Киев: Наук. думка, 1972. 352 с.
- Лапчик Ф. Е. Стратиграфия триасовых отложений платформенной части УССР и сопредельных областей. В кн.: *Труды совещаний по стратиграфии триаса и юры УССР и БССР*. Киев: Наук. думка, 1972. С. 9–56.

- Lapchik F. E. O nekotorykh spornykh voprosakh stratigrafii triasa V kn.: Trudy soveshchaniy po stratigrafii triasa i iury USSR i BSSR. Kiev: Nauk dumka, 1972. Pp. 267–271. (In Russian).
- Lapchik T. Yu. Stratigrafia verkhnermskikh ta nizhnotriasovikh vidkladiv na mezhi triasu ta permii pivdnia Skhidno-Evropetskoi platformy Tektonika I stratigrafia 1972, vol. 1. Pp. 53–59.
- Lapchik F. E. Litologiya i veshchestvennyj sostav krasnocvetnoj formacii rannej permii Dneprovsko-Doneckoj vpadiny. V kn.: Perspektivy poiskov poleznykh iskopae-myh v Dneprovsko-Doneckoj vpadine. Kiev, 1974, Pp. 61–68. (In Russian).
- Lapchik F. E., Yamnichenko I.M. et al. Osadochnye formacii mezozoya i svyazannye s nimi poleznye iskopae-myje. V kn.: Prognoz mestorozhdenij poleznykh iskopae-myh v osadochnyh formaciyah Ukrainy. Kiev, 1974, Pp. 121–129. (In Russian).
- Ajzenverg D.E., Kir'yanov V.V., Lapchik F.E., Cegel'nyuk P.D. Paleozoj. V kn.: Institut geologicheskikh nauk, Kyiv, 1976. Pp. 77–83. (In Russian).
- Ivannikov A.V., Kaptarenko-CHernousova O.K., Lapchik F.E., Permyakov V.V., Yamnichenko I.M. Mezozoj. V kn.: Institut geologicheskikh nauk, Kyiv, 1976. Pp. 77–83. (In Russian).
- Shul'ga P.L., Furtes V.V., Lapchik F.E., Lomaeva E.T. O paleozojskikh otlozheniyah Belokorovichskoj graben-sinklinali. *Geological Journal*. 1982. Vol. 42, No 2. Pp. 130–132. (In Russian).
- Lapchik F.E., SHul'ga P.L., Furtes V.V., Bukovich I.P. Litostratigrafiya metamorfizovannyh osadochno-vulkanogennyh obrazovanij Belokorovichskoj graben-sinklinali severo-zapadnoj chasti Ukrainского shchita. Stratigrafiya i formacii Ukrainy. Kiev: Nauk. dumka, 1983. Pp. 89–123. (In Russian).
- Lapchik F. E. O nekotorykh spornykh voprosakh stratigrafii triasa. V kn.: *Trudy soveshchaniy po stratigrafii triasa i iury USSR i BSSR*. Kiev: Nauk. dumka, 1972. С. 267–271.
- Лапчик Т. Ю Стратиграфія верхньопермських та нижньотриасових відкладів на межі триасу та пермі півдня Східно-Європейської платформи. *Тектоніка і стратиграфія*, 1972, вип. 1. С. 53–59.
- Лапчик Ф. Е. Литология и вещественный состав красной формации ранней перми Днепро-Донецкой впадины. В кн.: *Перспективы поисков полезных ископаемых в Днепро-Донецкой впадине*. Киев, 1974, с. 61–68.
- Лапчик Ф. Е., Ямниченко И.М. и др. Осадочные формации мезозоя и связанные с ними полезные ископаемые. В кн.: *Прогноз месторождений полезных ископаемых в осадочных формациях Украины*. Киев, 1974, с. 121–129.
- Айзенберг Д.Е., Кирьянов В.В., Лапчик Ф.Е., Цегельнюк П.Д. Палеозой. В кн.: *Институт геологических наук*, Київ, 1976. С. 77–83.
- Иванников А.В., Каптаренко-Черноусова О.К., Лапчик Ф.Е., Пермяков В.В., Ямниченко И.М. Мезозой. В кн.: *Институт геологических наук*, Київ, 1976. С. 77–83.
- Шульга П. Л., Фуртес В. В., Лапчик Ф. Е., Ломаева Е. Т. О палеозойских отложениях Белокоровичской грабен-синклинали. *Геол. журн.* 1982. Т. 42, № 2. С. 130–132.
- Лапчик Ф. Е., Шульга П. Л., Фуртес В. В., Букович И. П. Литостратиграфия метаморфизованных осадочно-вулканогенных образований Белокоровичской грабен-синклинали северо-западной части Украинского щита. Стратиграфия и формации Украины. Киев: *Наук. думка*, 1983. С. 89–123.

References

- Bondarchuk V.G., Porfirev V.B., Babinets A.E. Institute of Geological Sciences (Institut geologicheskikh nauk). Kiev, 1976. 180 p. (In Russian).
- Gozhik P.F., Mytropol'sky O.Yu., Shekhunova S.B. On the bright and tragic page of the creative life of the outstanding geologist academician M. G. Svitalsky (Pro yaskravi ta trahichni storinky tvorchoho zhyttia vydatnoho heoloha akademika M.H. Svitalskoho). *Geological Journal*, 2018. No 4. Pp. 118–121. (In Ukrainian).
- Istoriia Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy (1941–1945) : Chapt. 2. Dodatky O. S. Onyshchenko (ex. ed.) et al. Kyiv., 2007. 576 p. (In Ukrainian).
- Бондарчук В.Г., Порфирьев В.Б., Бабинец А.Е. и др. Институт геологических наук. Киев, 1976. 186 с.
- Гожик П.Ф., Митропольський О.Ю., Шехунова С.Б. Про яскраві та трагічні сторінки творчого життя видатного геолога академіка М.Г. Світалського. *Геол. журн.*, 2018. № 4. С. 118–121.
- Історія Національної академії наук України (1941–1945) : Частина 2. Додатки / Редкол.: О. С. Онисьченко (відп. ред.) та ін. Київ, 2007. 576 с.

Natsionalna akademiia nauk Ukrainy, 1918–2008 : do 90-richchia vid dnia zasnuvannia: O. S. Onyshchenko (ex. ed.); B. Ye. Paton (holov. red.); NAS of Ukraine, Vernadsky Natl. library of Ukraine. Kyiv : Vyd-vo KMM, 2008. 624 p. (In Ukrainian).

Національна академія наук України, 1918–2008 до 90-річчя від дня заснування / авт. кол.: О. С. Онищенко [та ін.]; редкол.: Б. Є. Патон (голов. ред.) [та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Київ: Вид-во КММ, 2008. 624 с.

Porfiriev V.B., Kaptarenko-Chernousova O.K., Kondrachuk V.Iu., Lychak I.L., Novik K.I. Instytut heolohichnykh nauk AN URSSR – naistarishyi naukovyi tsestr v haluzi heolohii na Ukraini. Geological Journal, 1967. Vol. 27, Iss. 1 (112). Pp. 3–26.

Порфір'єв В.Б., Каптаренко-Черноусова О.К., Кондрачук В.Ю., Личак І.Л., Новік К.І. Інститут геологічних наук АН УРСР – найстаріший науковий центр в галузі геології на Україні. Геол. журн. 1967. Т. 27, вип. 1 (112). С. 3–26.

Rastochinskaya N.S. Materialyi k sostavleniyu istoricheskogo obzora deyatel'nosti tresta «Kievgeologiya». Kiev, 1967. 158 p. (manuscript, not published). (In Russian).

Расточинская Н.С. Материалы к составлению исторического обзора деятельности треста «Киевгеология». Киев, 1967. 158 с. (рукопис, не опубликовано).

Shnyukov E.F., Gozhik P.F., Mitropolskiy A.Yu. Razvitie litologicheskikh issledovaniy v Ukraine. Coll. (Zbirnik naukovih prats Institutu geologichnih nauk NAN Ukrainy). Vol. 3, 2010. Pp. 13–19. (In Russian).

Шнюков Е.Ф., Гожик П.Ф., Митропольский А.Ю. Развитие литологических исследований в Украине. Збірник наукових праць інституту геологічних наук НАН України. Вип. 3, 2010. С. 13–19.

Lista ponad 13 tys. zamordowanych przez NKWD w Bykowni z archiwum SBU Kresy24.pl https://kresy24.pl/wp-content/uploads/2014/07/Lista_Bykownia (20.09.19) (In Poland and Ukrainian).

Lista ponad 13 tys. zamordowanych przez NKWD w Bykowni z archiwum SBU (Stanom na 18.10.2010 p.) Kresy24.pl URL: https://kresy24.pl/wp-content/uploads/2014/07/Lista_Bykownia (Дата звертання: 20.09.19)

Manuscript received September 18, 2019;
Revision accepted November 1, 2019

Інститут геологічних наук НАН України
Київ, Україна

ФЕКЛА ЕФИМОВНА ЛАПЧИК (1904–1983) 115 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

У.М. Селивачева

Освещены жизненный путь и научное наследие Феклы Ефимовны Лапчик – специалиста-геолога, литолога, стратиграфа, палеогеоботаника. Ее научная деятельность тесно связана с Институтом геологических наук НАН Украины, в котором Т.Ю. Лапчик работала от окончания аспирантуры в 1932 г. до выхода на пенсию в 1970 г. Исследовала медистые песчаники Донбасса, вещественный состав россыпей Украинского щита, внесла значительный вклад в стратиграфическое изучение пермских и триасовых отложений платформенной части УССР, палеогеоботанику (исследовала верхнетриасовую флору). Была ответственным редактором одиннадцатитомного издания «Стратиграфия УССР», председателем комиссии по триасу Межведомственного стратиграфического комитета УССР. На основании литолого-минералогического анализа пород и стратиграфического анализа разрезов Т.Ю. Лапчик впервые расчленила пестрые отложения перми и триаса, разработала стратиграфические схемы перми и триаса Днепровско-Донецкой впадины. Приведен перечень отдельных трудов, опубликованных в течение 1930–70 х гг. XX в.

Ключевые слова: научная биобиблиография, Ф. Е. Лапчик, история геологии.